

Time: 3 Hours

Marks: 100

N.B.: All questions are compulsory.

Q1 Answer in not more than **Two** sentences

20

- a) What is the Greek derivative word of the English term Politics? Give the definition of Political Science as given by R .G. Gettle.
- b) Name any two differences between State and other Associations.
- c) For whom Plat advocated Communism of Family and why?
- d) What is the relationship between Legal and Political Sovereignty?
- e) What is General Will as given by Rousseau? Name any one feature of General Will .
- f) What is Universal Adult Suffrage? When India adopted Universal Adult Franchise?
- g) What is Judge –made Law?
- h) What is the Model of creating Local Self Government bodies in Great Britain? What is the name of the local Government bodies in Great Britain?
- i) Name two arguments against Female Enfranchisement?
- j) What is the centripetal distribution of powers in a Federation?

Q2 Write Short Notes on any **Four**

20

- a) Differences between Hobbes and Locke’s perception of the state of Nature and Sovereignty
- b) Classification of Governments as given by Aristotle
- c) Limited Vote and Cumulative vote as methods to secure Minority Representation
- d) Federal form of Government as a weak Government
- e) Demerits of Pluralistic Theory of Sovereignty
- f) The Doctrine of Rule of Law

Q3 Answer any **Two**

12

- I. On April 3rd, 2019, the Madras High Court directed the Centre to ban the downloading of China owned TIK TOK Video App because of inappropriate content .Accordingly by a Government order TIK TOK was blocked in India on the App store and Google.
 - a) Identify and explain the aspect of Sovereignty as reflected in the given facts.
 - b) What do you mean by Inalienability feature of Sovereignty?
- II. Recently the Central Government in the state of IKIA allowed the Local Governments to administer Public Land and play an increasing role in local economic development. Supervision by the Central Government has been markedly reduced, allowing the Local Governments to set up Public Undertakings also.
 - a) On the basis of the given facts identify the form of Government. Name two states having this form of Government.
 - b) Why is the Government regarded as the working machinery of the State?
- III. After the massive Election victory of the BJP –led NDA in the recently concluded Lok Sabha Elections, exercising powers vested in him under Article 75 (1) of the constitution of India, President Ram Nath Kovind appointed Narendra Mody to the office of the PM of India. The President requested Mr. Mody to indicate the date and time of the swearing –in –ceremony.
 - a) What is the role of the Prime Minister in a Parliamentary form of Government?
 - b) Why is the Parliamentary Government regarded as a ‘Responsible “Government’?

Q4 Answer any **Four**

- a) Discuss the Pluralistic Theory of Sovereignty? What are the main arguments against John Austin's Theory of Sovereignty?
- b) Make a comparative study of Parliamentary and Presidential form of Government.
- c) Discuss the special position of the judiciary in a Federation. Explain the measures to ensure the Independence of the Judiciary.
- d) Discuss the Hare Plan of Proportional Representation. Explain Functional Representation and its Defects.
- e) What is the importance of Territory as a constituent element of the State? Make a comparative study of the State and the Society.
- f) What are the Demerits of a Unitary Government? Why is India regarded as Quasi Federal in nature?

[वेळ: ३ तास]

[गुण: १००]

- सूचना: १. सर्व प्रश्न सोडविणे अनिवार्य आहे.
२. प्रत्येक प्रश्नाला १० अंक आहेत.
३. प्रत्येक प्रश्नाला आंतरिक विकल्प आहेत.

प्र.१ खालील प्रश्नांची उत्तरे दोन वाक्यात लिहा .

२०

- अ) 'पॉलिटिक्स' हि इंग्रजी संज्ञा कोणत्या ग्रीक शब्दातून आली. गेटेल यांनी राज्यशास्त्राची केलेली व्याख्या लिहा.
- ब) राज्य आणि संघटना यातील दोन फरक लिहा.
- क) प्लेटोने कौटुंबिक साम्यवादाचे समर्थन कोणासाठी व का केले?
- ड) कायदेशीर आणि राजकीय सार्वभौमत्वाचा संबंध काय आहे?
- इ) रूसोने सांगितलेली सामुहिक ईहा काय आहे? सामुहिक इहेचे एक वैशिष्ट्य लिहा?
- फ) सार्वत्रिक प्रौढ मताधिकार म्हणजे काय? भारताने याचा केव्हा स्वीकार केला?
- ग) न्यायाधीयांनी केलेले कायदे म्हणजे काय?
- ह) ग्रेट ब्रीटन मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्था स्थापन्याची पद्धत काय आहे? ग्रेट ब्रीटन मध्ये स्थानिक स्वराज्य संस्थांना काय म्हणतात?
- ई) स्त्रीयांच्या मताधिकारा विरोधात दोन युक्तिवाद लिहा.
- ज) संघराज्यातील केंद्राकर्षी सत्ता विभाजन म्हणजे काय?

प्र.२ टिपा लिहा (कोणत्याही चार)

१२

- अ) निसर्गावस्तेतील राज्य आणि सार्वभौमत्व याबाबत हॉब्स आणि लॉक यांच्या विचारातील फरक,
- ब) अॅरिस्टॉटलने केलेले शासन संस्थेचे वर्गीकरण,
- क) अल्प संख्याकांच्या प्रतिनिधित्वाच्या रक्षणासाठी मर्यादित आणि एकत्रित मतदान पद्धती,
- ड) संघराज्यात्मक शासन पद्धती एक कमकुवत शासन पद्धती,
- इ) सार्वभौमत्वाच्या अनेकत्ववादी सिद्धांताचे दोष
- फ) कायद्याचे राज्य.

प्र.३ खालील पैकी दोन प्रश्न सोडवा .

- १) चीनच्या मालकीच्या असलेला टिक टॉक व्हिडिओ अयोग्य असल्याच्या कारणावरून केंद्राने त्यावर बंदी आणायची अशी सूचना ३ एप्रिल २०१९ रोजी मद्रास उच्च न्यायालयाने दिली. त्यानुसार शासनाने त्यावर बंदी आणली.
अ) वरील उतान्यात सार्वभौमत्वाचा कोणता दृष्टीकोन व्यक्त होतो.
ब) सार्वभौमत्वाचे अदेयत्व म्हणजे काय?
- २) अलिकडेच इक्रीयाच्या केंद्र सरकारने स्थानिक शासन संस्थांना सार्वजनिक भूमीवर प्रशासन करण्याची आणि स्थानिक आर्थिक विकासात महत्वाची भूमिका बजावण्याची परवानगी दिली. केंद्र सरकारने पर्यवेक्षणाचे कार्य कमी करून स्थानिक शासनाला सार्वजनिक उद्योग उभे करण्यास परवानगी दिली.

- अ) वरील उताऱ्यात शासन प्रकार ओळखा या प्रकारची शासन पद्धती असलेला दोन देशांची नावे लिहा.
ब) शासन संस्था राज्याची कार्य करणारी यंत्रणा का मनाली जाते?

- ३) बी.जे.पी नेतृत्वात राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीने अलिकडेच लोकसभा निवडणुकीत मोठे यश संपादन केल्यानंतर राज्यघटनेच्या कलम ७५ (१) मधील अधिकाराने राष्ट्रपती रामनाथ कोविंद यांनी नरेंद्र मोदी यांची पंतप्रधान म्हणून नियुक्ती केली. राष्ट्रपतींनी पंतप्रधान मोदी यांना शपथ विधी सोहळ्यासाठी तारीख आणि वेळ सांगण्याची विनंती केली.
अ) संसदीय शासन पद्धतीत पंतप्रधानांची भूमिका काय असते?
ब) संसदीय शासन पद्धती जबाबदार शासन पद्धती का समजली जाते?

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे सविस्तर लिहा (कोणतेही चार)

४८

- अ) सार्वभौमत्वाच्या अनेकत्ववादी सिद्धांतावर चर्चा करा. जॉन ऑस्टीन च्या सार्वभौमत्व सिद्धांता विरोधातील मुख्य युक्तिवाद काय आहे?
ब) संसदीय शासन पद्धती आणि अध्यक्षीय शासन पद्धती यांच्यात तुलनात्मक अभ्यास करा.
क) संघराज्यातील न्यायमंडळाचे विशेष स्थान स्पष्ट करा. न्यायमंडळाच्या स्वातंत्र्याची हमी देणारे उपाय स्पष्ट करा.
ड) प्रमाणशीर प्रतिनिधित्वाची हरे पद्धत स्पष्ट करा. व्यवसायिक प्रतिनिधित्वाची पद्धत स्पष्ट करून त्यातील त्रुटी लिहा.
इ) राज्याचा मुलभूत घटक म्हणून भूप्रदेशाचे महत्व काय आहे? राज्य आणि समाज तुलना करा.
फ) एकात्म शासन पद्धतीचे दोष लिहा. भारतीय शासन अर्थसंघराज्य का मानले जाते?